

ת"פ 26141/12/17 - מדינת ישראל נגד נתן טובול

בית המשפט המחוזי בירושלים
ת"פ 26141-12-17 מדינת ישראל נ' טובול

24.10.2019

לפני כבוד השופטת תמר בר-אשר
המאשימה מדינת ישראל
נגד
הנאשם נתן טובול

באת-כוח המאשימה: עו"ד יעל איגרא (פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי))

בא-כוח הנאשם: עו"ד מאליק מנצור

גמר דין

בהתאם להכרעת הדין מיום 25.10.2018, הנאשם הורשע על-פי הודאתו בעבירה של הדחת קטין לסמים מסוכנים, לפי סעיף 21(א) בפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), התשל"ג-1973 (להלן - **פקודת הסמים**) וכן בעבירה של שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **חוק העונשין**). הודאת הנאשם, יליד שנת 1995, והרשעתו בהכרעת הדין, לא היו במסגרת הסדר טיעון, אלא הנאשם הודה מיוזמתו בדיון הראשון שבו התייצב עם בא-כוחו.

הטיעונים לעונש וכן הטיעונים בעניין בקשת הנאשם לבטל את הרשעתו, נשמעו בדיון מיום 3.10.2019.

א. עובדות כתב האישום שבהן הודה הנאשם

2. כתב האישום הוגש ביום 13.12.2017. על-פי האמור בחלקו הכללי, במהלך המחצית השנייה של שנת 2015, גר הנאשם (אז, כבן 20) עם י"א, יליד שנת 1999 (אז, כבן 16), בבאר יעקב. על רקע ההיכרות בין השניים, ידע הנאשם שי"א הוא קטין.

3. באישום הראשון הואשם הנאשם בעבירה של הדחת קטין לסמים מסוכנים (סעיף 21(א) בפקודת הסמים). זאת בכך שבמועדים שונים במהלך התקופה האמורה, נתן הנאשם ל"א סמים מסוכנים מסוג מריחואנה ולעתים אף עישן עמו ובנוכחותו סם מסוכן מסוג זה.

4. באישום השני הואשם הנאשם בעבירה של שיבוש מהלכי משפט (סעיף 244 בחוק העונשין). זאת בכך שקודם ליום 4.11.2015, התקשר י"א אל הנאשם וסיפר לו שהמשטרה ערכה חיפוש בחדר בביתו. במהלך שיחה זו, הנחה הנאשם את י"א מה לומר בחקירת המשטרה. הנאשם אמר לי"א שיאמר כי הוא לא משתמש בסמים מסוכנים וכי התנסה בכך רק פעם אחת.

בין השאר, המחיש הנאשם לי"א את החקירה ואת התשובות שעליו לענות, כלהלן: "איפה קנית את זה? איפה היה לך? אתה מעשן? לא, לא מעשן. מה זה? אה, מישהו אמר, לא יודע, ניסיתי פעם אחת. ממי קנית? אין, לא קונה. קנית, לא. לא קנית. לא מה זה. לא מכיר, חבר, מישהו".

עוד אמר הנאשם לי"א: "לא, אל תפליל, לא חבר, לא כלום. וגם אתה, תשמור על התחת שלך, אולי תבנה איזה סיפור, ככה שלא יפתחו לך תיק או משהו".

ב. עיקרי ההליכים במסגרת ההליך הנדון

5. כתב האישום, שכאמור, עניינו עבירות שנעברו במהלך המחצית השנייה של שנת 2015, הוגש בסוף שנת 2017 (ביום 13.12.2017). לאחר שהנאשם לא התייצב לדיון שנקבע ליום 11.1.2018, הוצא נגדו צו הבאה. ובעקבותיו התייצב הנאשם לדיונים שנקבעו, והסביר כי לא ידע על הדיון ואף לא קיבל את כתב האישום, שנמסר לידי לראשונה בדיון זה. בשני הדיונים הראשונים (מיום 26.2.2018 ומיום 21.3.2018), התייצב הנאשם ללא סניגור. בשני הדיונים הבאים, לאחר הסדרת הייצוג, התייצב רק סנגורו של הנאשם (בדיון מיום 11.6.2018, היה זה בשל אשפוז הנאשם בבית חולים לצורך ניתוח דחוף ובדיון מיום 13.9.2018, היה זה בשל איחור בחזרתו לארץ, לאחר שאיבד את דרכו בחו"ל).

הדיון הראשון שבו התייצבו הנאשם וסנגורו היה ביום 25.10.2018. כאמור לעיל, בדיון זה הודה הנאשם מיוזמתו בעובדות כתב האישום והורשע על-פיהן.

6. בתקופה שבה נעברו העבירות היה הנאשם כבן 20, ולפיכך התבקש תסקיר בעניינו משירות המבחן. לבקשת בא-כוחו, התסקיר התבקש הן לעניין שאלת הרשעת הנאשם הן לעניין העונש.

תסקיר שירות המבחן הראשון הוגש ביום 5.12.2018. בשל המלצת שירות המבחן להמשיך לעקוב אחר התנהלות הנאשם והתקדמותו, התבקשה ארכה בת חודשיים לשם השלמתו. מאז התבקשו עוד שתי ארכות להשלמת התסקיר (כפי שיפורט), כך שבסופו של דבר, במשך כשנה הוגשו ארבעה תסקירים בעניין הנאשם. האחרון והסופי הוגש ביום 22.9.2019. טענות הצדדים נשמעו בדיון מיום 3.10.2019.

ג. תסקיר שירות המבחן

רקע אישי ומשפחתי: הנאשם יליד 1995 (כיום בן 24). בן שביעי מתוך שמונה. סיים 12 שנות לימוד בחינוך ישיבתי ובתום לימודיו עבד עם אָחיו ולעתים עם אביו בתחום השיפוצים. שוחרר מצה"ל על רקע אי התאמה. כיום עובד בהתקנת ציוד בתחום המים. לאחרונה התארס עם בת זוגו. בתקופה האחרונה חלה התדרדרות במצב הרפואי של אביו ולכך השפעה על התנהלות האב והמשפחה כולה.

העבירה הנוכחית: לנאשם אין הרשעות קודמות. בעניין העבירה הנדונה טען הנאשם, כי בשל רצונו לסייע לקטין להפסיק שימוש בסמים קשים, סיפק לו קנאביס, שהסכנה מהשימוש בו פחותה. באשר לעבירה של שיבוש הליכי המשפט, הסביר, כי מתוך תחושת אחריות כלפי הקטין, רצה לסייע לו להימנע מהסתבכות בפלילים. לנוכח הסבריו אלו, התרשמותה של קצינת המבחן הייתה, כי הנאשם הכיר באחריותו לעבירות באופן חלקי. אמנם הודה במעשים, אך השליך זאת על גילו הצעיר באותה עת ועל התנהלותו של הקטין. עם זאת נאמר בתסקיר, שהנאשם הביע צער וחרטה על הרשעתו לראשונה בפלילים ואף על הנזק שהסב לקטין. הערכת קצינת המבחן הייתה כי תחושות אלו נבעו בעיקר מהמחיר האישי שהנאשם צפוי לשלם ואף מתוך חשש מגזר הדין הצפוי.

שימוש בסמים: על-פי דבר הנאשם, הוא החל להשתמש בקנאביס לקראת תום לימודיו בישיבה, אך היה זה ממניעים חברתיים ובתדירות נמוכה. כן הוסיף, כי בשל מעורבותו בעבירות הנדונות, הפחית באופן משמעותי את השימוש בקנאביס ואף שלל צורך בסיוע בתחום השימוש בסמים.

עוד נאמר בתסקיר, שמתוך חמש בדיקות לאיתור שרידי סם, שתיים נמצאו תקינות, אחת נפסלה לאחר שהנאשם זייף את תוצאתה ולשתיים לא התייצב. לדבריו, חשש שהבדיקה תעיד על שימוש בסם מסוג קנאביס, בשל שהותו הקרובה לאביו, המשתמש בכך באופן חוקי מסיבות רפואיות. בהמשך אישר הנאשם שהשתמש בקנאביס קודם לבדיקה. לנוכח תוצאות הבדיקות, העריכה קצינת המבחן, כי הנאשם מתקשה בהבנת דפוסי שימוש בסם, אך גם העלתה אפשרות שהחל להשתמש בכך על רקע קשיים שאולי קשורים במצבו הרפואי הקשה של אביו וההשלכה שיש למצבו על המשפחה. מכל מקום, הוצע לנאשם להמשיך בבדיקות המעקב אחר שימוש בסמים. תחילה גילה אמביוולנטיות, אך בהמשך גילה נכונות לכך.

הערכת סיכון לעבריינות וסיכויי שיקום: גורמי הסיכון: חומרת העבירות, הנזק לקטין, אי הפעלת שיקול דעת מתאים במהלך הניסיון לסייע לקטין, עמדה קורבנית וקושי לבחון את המניעים לעבירות תוך צמצום אחריות אישית, זיוף אחת מבדיקות הסמים ואי התייצבות לשתי בדיקות, המעלים ספק לגבי יכולת הבנת המעשים. לעומת זאת, גורמי הסיכוי לשיקום הנאשם הם: הכרה באחריותו למעשיו, הבעת צער וחרטה מסוימים בעניין הרשעתו לראשונה בפלילים ובעניין הנזק לקטין, גילו הצעיר, היעדר הרשעות קודמות, וכן ההליך המשפטי משמש גורם מרתיע מפני הישנות מעורבות פלילית.

המלצות ותכנית שיקום: בתחילה הנאשם שלל נכונות להשתלב בטיפול במסגרת שירות המבחן, מאחר שטען כי

מעורבותו בעבירות חריגה להתנהלותו ולאורח חייו וכן בשל כך שביקש למקד את כוחותיו ואת משאביו לבניית תא משפחתי ומסגרת חיים יציבה. הוא אף הביע חשש שענישה מחמירה תפגע ביכולתו התעסוקתית, אך לצד זה הסכים להמשיך לשתף פעולה בבדיקות לאיתור שרידי סם. במצב דברים זה, עמד שירות המבחן על נכונות הנאשם לשתף פעולה ועל התרשמותו כי ההליך המשפטי משמש גורם מרתיע. מתוך התחשבות בגילו הצעיר של הנאשם והיותו נעדר מעורבות קודמת בפלילים, אך גם תוך שקילת חומרת העבירות, שירות המבחן המליץ על דחיית הדיון בחודשיים. זאת כדי לאפשר בחינת שיתוף הפעולה של הנאשם ושאלת הימנעותו משימוש בסמים. לחלופין הומלץ להשית על הנאשם צו שירות לתועלת הציבור, אשר ישמש גורם מרתיע לצד תרומה לחברה.

8. **התסקיר השני מיום 4.2.2019:** בהתאם להחלטה שניתנה בדיון מיום 12.12.2019, בהסכמת שני הצדדים, התבקש שירות המבחן להגיש תסקיר משלים, אשר הוגש ביום 4.2.2019.

בתסקיר זה נאמר, שבמהלך התקופה שחלפה מאז הגשת התסקיר הראשון, התחזקה התרשמות שירות המבחן כי לנאשם יכולות להירתם לטיפול ייעודי לצעירים עוברי חוק הניתן במסגרת שירות המבחן. לצד זה גם נאמר, כי הנאשם שב והביע אמביוולנטיות באשר לאפשרות שילובו בטיפול מסוג זה. זאת, על-פי התרשמותה של קצינת המבחן, בשל כך שהתקשה להכיר בדפוסי התנהגותו הבעייתיים, המצריכים התערבות טיפולית. הנאשם חזר על רצונו למקד את כוחותיו בבניית תא משפחתי ומסגרת חיים יציבה וכן חזר על כך שהעבירות שבהן הורשע חריגות מבחינת אורח חייו, אשר נעדר מעורבות בפלילים וכי עצם ההליך המשפטי משמש עבורו גורם מרתיע ומציב גבול.

עוד נאמר בתסקיר, כי כל הבדיקות שנערכו לנאשם במהלך התקופה שחלפה מאז הגשת התסקיר הראשון העלו כי לא נמצאו שרידי סם. קצינת המבחן הוסיפה, כי הנאשם שלל צורך בסיוע בתחום הסמים מכיוון שלפי הערכתו, יש לו כוחות ומשאבים לשם שמירת אורח חיים נורמטיבי, ללא שימוש בסמים. מסיבה זו לא ראה לנכון שירות המבחן להפנות את הנאשם למסגרת טיפולית ייעודית בתחום הסמים. עם זאת, סמוך להגשת התסקיר, פנה הנאשם מיוזמתו אל קצינת המבחן והביע נכונות לבחון אפשרות של השתלבות בטיפול ייעודי לצעירים עוברי חוק. בעניין זה נאמר בתסקיר, כי התרשמותם הייתה שדובר בפנייה על רקע ההליך המשפטי והחשש מגזר הדין. למרות זאת, הומלץ על דחייה נוספת כדי לאפשר לנאשם להשתלב בקבוצה שפעילותה אמורה הייתה להתחיל בחודש מרץ 2019.

9. **התסקיר השלישי מיום 30.5.2019:** התסקיר השלישי מיום 30.5.2019 הוגש לנוכח המלצת שירות המבחן בתסקיר השני ובהתאם להחלטה מיום 6.3.2019.

בתסקיר השלישי נאמר שבחודש מרץ 2019 נישא הנאשם לבת זוגו, עמה הוא גר עתה בביתר עלית. כן נאמר, כי מאז חודש אוקטובר 2018 הנאשם שומר על יציבות תעסוקתית בתחום אספקת המים (כאמור בתסקיר הראשון). כמו כן, במהלך התקופה שחלפה מאז הגשת התסקיר השני, כל תוצאות הבדיקות שנערכו לנאשם לשם בדיקת שרידי סם היו תקינות. הנאשם אף המשיך לבטא נכונות להשתלב בקבוצה הטיפולית שעליה הומלץ, אשר בשל סיבות הקשורות בשירות המבחן פתיחתה נדחתה לחודש יוני 2019.

עוד נאמר בתסקיר זה, כי בהמשך להמלצות בתסקירים הקודמים בדבר סיום ההליך המשפטי באמצעות ענישה בעלת אופק שיקומי, הנאשם הופנה לשם גיבוש תכנית של שירות לתועלת הציבור, אשר טרם הושלם בשל קשיים שעלו לגבי מסגרות שהוצעו. בשל קשיים אלו ומאחר שטרם נפתחה התכנית הטיפולית שהוצעה לנאשם, המליץ שירות המבחן על דחייה נוספת.

10. **התסקיר הרביעי מיום 22.9.2019:** בהתאם להחלטה מיום 30.5.2019, התבקש שירות המבחן להגיש תסקיר משלים נוסף וזאת עד הדין שנקבע ליום 3.10.2019.

בתסקיר הרביעי חזר שירות המבחן בין השאר, על כך שהנאשם ממשיך לשמור על יציבות תעסוקתית. נאמר כי החל מחודש יוני 2019 הנאשם השתלב בקבוצה טיפולית הייעודית שעליה הומלץ, וכי הוא מתמיד בהגעה למפגשים ואף ניכר שהוא מפגין אחריות ונכונות להירתם לתהליך הטיפולי. כן נאמר, כי גם בבדיקות שנערכו לנאשם בתקופה האחרונה, מאז הגשת התסקיר הקודם, היו התוצאות תקינות ללא שרידי סם. קצינת המבחן הוסיפה והדגישה כי ניכרים רצונותיו של הנאשם למקד את כוחותיו ואת משאביו לשמירה על יציבות תעסוקתית ולבניית התא המשפחתי שלו. על-פי התרשמות שירות המבחן, יש בכך כדי להפחית סיכון בדבר אפשרות של הישנות מעורבות פלילית.

לנוכח כל האמור בתסקיר ובהמשך לתסקירים הקודמים, המלצת שירות המבחן היא להשית על הנאשם ענישה חינוכית, אשר יהיה בה אופק שיקומי-טיפולי שאף תכלול גורם מרתיע ומציב גבול. בהתאם לכך הומלץ כלהלן: להעמיד את הנאשם בצו מבחן למשך כשנה שבמהלכה ימשיך שילובו בתהליך הטיפולי; שירות לתועלת הציבור בהיקף של 250 שעות במתנ"ס בנווה יעקב בירושלים, אשר יכלול עבודות שיפוצים, תחזוקה, שליחויות ועבודה במועדוניות; התחייבות להימנע מעבירה.

כן הומלץ לבטל את הרשעת הנאשם וזאת חרף חומרת העבירות שבהן הורשע. בעניין זה הוטעם בתסקיר, כי ההצדקה לכך נובעת מגילו הצעיר של הנאשם, הימנעותו משימוש בסמים, ושילובו בתהליך טיפולי ייעודי לצעירים עוברי חוק בשירות המבחן.

ד. ראיות לעונש

11. לא הוגשו ראיות לעונש. כאמור, לנאשם אין הרשעות קודמות.

ה. טענות הצדדים בעניין העונש, לרבות דברי הנאשם

עיקרי טענות המאשימה

12. בטיעוניה עמדה באת-כוח המאשימה על חומרת העבירות שבהן הורשע הנאשם ועל הערכים המוגנים שנפגעו.

בעניין עבירות הסמים, הערכים המוגנים הם בריאות הציבור ושלומו. בעניין זה עמדה על כך שבית המשפט העליון עמד פעמים רבות על הסכנה הטמונה בהפצת סמים בכל רמות החומרה, ובמיוחד במקום שמדובר בקטינים. מטעם זה העבירה של הדחת קטינים לשימוש בסמים, חמורה מעבירות סמים אחרות ובכלל זה סחר בסמים או יבוא סמים. אמנם נסיבות העבירה הנדונה אינן במדרג חמור, אך חומרתן נובעת מכך שהיה זה מעבר למעידה חד-פעמית. לטענתה, יש קושי לקבל את גרסת הנאשם בשירות המבחן, שעל-פיה רצה למנוע מהקטין שימוש בסמים קשים יותר. מכל מקום, בשל מעורבותו של הקטין, הנזק הפוטנציאלי מהעבירה משמעותי. בעניין העבירה של שיבוש מהלכי משפט, טענה המאשימה, כי הערך המוגן שנפגע מהעבירה, הוא הערך של שמירה על שלטון החוק, על לסדרי השלטון, ועל יכולתה של מערכת האכיפה לפעול. המאשימה טענה כי במקרה הנדון השיבוש משמעותי, מאחר שהנאשם עודד את הקטין לשקר גם עבור עצמו וגם עבור הנאשם, שסיפק לו את הסמים.

13. באשר לרמת הענישה הנוהגת, המאשימה ציינה כי בשל טווח הענישה הרחב בעבירות שבהן הורשע הנאשם, יש קושי לאתר פסיקה מתאימה. עם זאת, הפנתה לגזר הדין בת"פ (מחוזי חיפה) 58507-02-18 מדינת ישראל נ' טריפונב (10.7.2018) (כבוד השופט י' ליפשיץ) (להלן - עניין טריפונב), שבמסגרתו נדון עונשו של נאשם שהורשע במספר מקרים של הדחת קטין לשימוש בסמים, במספר מקרים של סחר בסמים ובהחזקת סמים לצריכה עצמית. גם שם דובר בסם מסוג חשיש וקנאביס. לאחר סקירת מספר פסקי-דין, שמהם עלה כי הענישה נעה בין מאסר בעבודות שירות לבין עונש מאסר בן 24 חודש, הועמד מתחם העונש על הטווח שבין מספר חודשי מאסר ל-20 חודשי מאסר. על הנאשם הושטו 8 חודשי מאסר בפועל ומאסר מותנה (בעת מתן גזר הדין, היה הנאשם עצור כבר כ-5 חודשים).

14. המאשימה טענה כי יש לקבוע מתחם ענישה נפרד לכל אחת מהעבירות. לטענתה, מתחם העונש לעניין העבירה של הדחת קטין לסמים, הוא בין 9 ל-24 חודשי מאסר בפועל. לעניין העבירה של שיבוש מהלכי משפט, המתחם הוא בין מספר חודשי מאסר בעבודות שירות ל-12 חודשי מאסר בפועל.

באשר לעונשו של הנאשם טענה המאשימה, כי מהטעמים הבאים, עליו להיות ברף התחתון של מתחם העונש: הנאשם נעדר הרשעות קודמות; הנאשם הודה בעובדות כתב האישום וחסך זמן שיפוטי; תסקירי שירות המבחן האחרונים משקפים מגמת שיפור. זאת לעומת הקשיים שעלו בתסקיר הראשון ובכלל זה, השימוש בסמים, זיוף בדיקה לאיתור שרידי סם, קושי בהכרה באחריות, התמקדות הנאשם בהיותו קורבן, ואי בהירות לגבי יכולתו לשלוט בנושא השימוש בסמים.

15. המאשימה טענה כי אין מקום להמלצת שירות המבחן בעניין העונש ולטענתה, יש להשית על הנאשם עונש של תשעה חודשי מאסר במצטבר וכן מאסר מותנה.

עוד טענה המאשימה, כי אין לקבל את המלצת שירות המבחן להימנע מהרשעת הנאשם, מאחר שלטענתה, לא מתקיימים התנאים המצדיקים הימנעות מהרשעה כפי שנקבעו ב'הלכת כתב' (ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, נב(3) 337 (1997) (להלן - 'הלכת כתב' או עניין כתב)). באת-כוח המאשימה הטעימה, כי לא מצאה מקרים דומים שבהם נקבע כי אין להרשיע נאשם שעבר את העבירות שבהן הורשע הנאשם וכי בשל חומרתן אין מקום לביטול ההרשעה. עוד הוסיפה, כי לא הוצג נזק ממשי שייגרם לנאשם בשל הרשעתו, החורג מהנזק הנגרם לכל אדם שמורשע

בדין. השיקולים שעניינם הצורך בהגנה על הציבור, הרתעה והלימה, גוברים לטענת המאשימה ומצדיקים את הותרת ההרשעה על כנה.

עיקרי טענות הנאשם

16. בא-כוח הנאשם עמד על הנסיבות שבהן נעברו העבירות. לטענתו, אין מדובר בעבירות שנעברו ממניע כספי, אלא על רקע יחסי החברות של הנאשם והקטין, שגרו בסמיכות. מבלי להמעיט מחומרת העבירה של הדחת קטין לשימוש בסמים הוסיף, כי יש לתת את הדעת לכך שדובר בקטין שעוד קודם השתמש בסמים, כך שהדחתו לשימוש בסמים הייתה בעיקרה, במובן הטכני של העבירה.

עוד עמד בא-כוח הנאשם על כך שהנאשם היה צעיר מאד בעת שעבר את העבירות, כבן 20 בלבד, כך שיש לראות בו כמי שהוא על הגבול שבין קטינות לבגירות. לטענתו, לנוכח גילו הצעיר, לא הבין נכונה את הפסול שבמעשיו. כמו כן וכפי שטען הנאשם לפני שירות המבחן, תכלית מתן הסמים הייתה למנוע מהקטין שימוש בסמים קשים יותר.

בעניין העבירה של שיבוש מהלכי משפט, טען בא-כוח הנאשם, כי הנאשם לא יזם את העבירה. לאחר החיפוש שנערך בביתו של הקטין שבמהלכו נמצאו סמים, הקטין התקשר אל הנאשם, אשר הניח שהוא מסייע לקטין. רק מאוחר יותר הפנים הנאשם שבדבריו לקטין עשה מעשה אסור.

17. בא-כוח הנאשם עמד על כך שהנאשם הכיר באחריותו למעשים, הודה בהזדמנות הראשונה ובכך חסך זמן שיפוטי יקר ואף חסך את הצורך בשמיעת עדות הקטין. כן טען, כי יש לתת את הדעת לכך שהעבירות נעברו בשנת 2015 ואילו כתב האישום הוגש רק בחלוף זמן רב, בחלוף כשנתיים.

כמו כן, זה כשנה שהנאשם נמצא בפיקוח שירות המבחן. על-פי התסקירים ובמיוחד האחרונים, ניכר כי הנאשם הפיק לקחים מהטעויות שעשה והחל בדרך טיפולית של שיקום. הבדיקות לשם איתור שרידי סם נמצאו תקינות ולכן יש לתת לכך משקל, אפילו בראשית הדרך היה חשש לזיוף בדיקה. בא-כוח הנאשם אף הדגיש, כי אביו של הנאשם צורך קנאביס רפואי חוקי, וכי לא מן הנמנע שכך נחשף הנאשם לסמים.

18. בעניין העונש הנהוג בנסיבות דומות, הפנה בא-כוח הנאשם לשלושה גזרי-דין, אשר לטענתו מלמדים על רמת ענישה מקלה יותר מזו שעליה הצביעה המאשימה, כלהלן:

(1) ת"פ (שלום בא"ש) 62944-10-10 מדינת ישראל נ' לדיזנסקי (2.9.2012) (כבוד השופט א' אדם) (להלן - **עניין לדיזנסקי**) - הנאשם נעדר הרשעות קודמות, הורשע על-פי הודאתו במסגרת תיקון כתב האישום, בשלוש עבירות של הדחת קטין לסמים. על הנאשם הושת עונש של 60 שעות של"צ, שלושה חודשי מאסר מותנה ופסילת רישיון נהיגה על תנאי למשך שנה.

(2) ת"פ (שלום ירושלים) 1925-01-16 מדינת ישראל נ' לוונשטיין (20.7.2017) (כבוד השופט א' סלע) (להלן - **עניין לוונשטיין**) - הנאשם נעדר הרשעות קודמות, הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, במספר עבירות של הדחת קטין לשימוש בסמים. משיקולי שיקום, חרג בית המשפט ממתחם העונש ההולם והשית על הנאשם 300 שעות של"צ, צו מבחן לשנה ומאסר על תנאי.

(3) ת"פ (שלום ק"ש) 62222-12-16 מדינת ישראל נ' קולטקר (30.4.2018) (כבוד השופט ר' שפילברג-כהן) (להלן - **עניין קולטקר**) - הנאשם נעדר הרשעות קודמות, הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות של הדחת קטין לשימוש בסמים, תיווך בסמים והחזקה ושימוש בסמים מסוג קנאביס. לאחר סקירת חמישה עשר גזרי דין, קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם הוא בין מספר חודשי מאסר בעבודות שירות לשבעה חודשי מאסר בפועל. על הנאשם נגזרו חודשיים מאסר בעבודות שירות, שלושה חודשי מאסר על תנאי, התחייבות להימנע מעבירה וצו מבחן לשנה.

בא-כוח הנאשם טען אפוא, כי לנוכח רמת הענישה העולה מהפסיקה האמורה ובהתחשב בהודאה המלאה של הנאשם, החרטה שהביע ושאר השיקולים שהובאו, יש מקום לחריגה ממתחם העונש, אשר עליו להיות בין מספר חודשי מאסר על תנאי למספר חודשי מאסר בעבודות שירות.

19. באשר לעונש שיושת על הנאשם ולשאלת ההרשעה, טען בא-כוח הנאשם כי יש לקבל את המלצת שירות המבחן במלואה. לטענתו, בעניינו של הנאשם מתקיימות הנסיבות שנקבעו בהלכת כתב, אשר על-פיה, נדרשים שני תנאים לשם ביטול הרשעה. האחד, פגיעה ממשית בנאשם. לטענתו, תנאי זה מתקיים, מכיוון שהרשעה עלולה לגרום לנאשם לאבד את מקום עבודתו ובשל היותו חסר השכלה, יתקשה במציאת מקום עבודה אחר. אף יש לתת משקל לכך שהנאשם התחתן לאחרונה ועליו לפרנס את משפחתו ולממן את הוצאותיה (בכלל זה, דמי השכירות בסך כ-3,800 ₪ לחודש). השני, היות העבירה במדרג חומרה נמוך. עובדה שעליה הסכימה גם המאשימה. כמו כן וכנטען, דובר בקטין שכבר הייתה לו היכרות עם סמים.

20. לבסוף עמד בא-כוח הנאשם על המלצות שירות המבחן, אשר עקב אחר הנאשם במשך כשנה שבמהלכה הוגשו ארבעה תסקירים. מכולם עלה כי הנאשם מכיר באחריותו, נרתם לדרך טיפולית, אינו משתמש עוד בסמים וכי לא נשקפת עוד סכנה להישנות העבירות.

בא-כוח הנאשם הוסיף, כי על-פי סעיף 192א בפקודת סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - **חוק סדר הדין הפלילי**), בית המשפט רשאי לבטל את הרשעה, אם נמצאה הצדקה לכך ובמקרה זה, ניתן להשית על הנאשם עונש כפי שהמליץ שירות המבחן. כך אף בהתאם להוראת סעיף 71א בחוק העונשין, המאפשר הטלת שירות לתועלת הציבור ללא הרשעה וכן על-פי סעיף 1(2) בפקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, המאפשר מתן צו מבחן ללא הרשעה.

בא-כוח הנאשם עתר אפוא, לביטול הרשעת הנאשם ולהשתת הענישה שעליה המליץ שירות המבחן: שירות לתועלת

הציבור, צו מבחן והתחייבות להימנע מעבירה.

באשר להוראת סעיף 25 בפקודת הסמים, הקובעת עונש מאסר חובה במקרה של הרשעה בעבירה של הדחת קטין לשימוש בסמים, טען בא-כוח הנאשם, כי על-פי הוראת סעיף 35א(א) בחוק העונשין, בהתקיים נסיבות מיוחדות מקלות, אשר לטענתו מתקיימות בעניין הנאשם, ניתן להשית עונש קל מעונש החובה.

דברי הנאשם ואשתו

21. הנאשם הביע חרטה על מעשיו. אמר שהיום הוא מבין את חומרת מעשיו, אך בעת שנעשו לא הבין את חומרתם. עוד הוסיף, כי הפיק לקח ממעשיו וכי לא יחזור עליהם, מכיוון שכיום אינו נמצא עוד במקום שהיה. כיום, התחתן וזה כשנה עובד בעבודה מסודרת בחברת מים אפיקים, העוסקת בסינון מים במכשירי 'מיני-בר'. כיום כלל אינו משתמש עוד בסמים והוא בטוח שלא יחזור על מעשיו.

22. חנה, אשתו של הנאשם, סיפרה שהתחנתה עם הנאשם לפני כשמונה חודשים וכי היא מכירה אותו היטב ויודעת שעשה שינוי גדול בחייו. הוא עובד בעבודה מסודרת, אחראי למעשיו, לביתם ולחיייהם המשותפים. לנוכח כל אלו ביקשה אשתו של הנאשם, כי בית המשפט יקל בעונשו.

ו. דיון - העונש ההולם ושאלת ההרשעה

(1) קביעת מתחם העונש ההולם

מתחם עונש אחד

23. הנאשם הואשם כאמור, בשני אישומים נפרדים ובהתאם לכך, לטענת המאשימה, יש מקום לקביעת שני מתחמי ענישה.

על אף שמדובר בשני אירועים שתוארו בשני אישומים, דומה כי בנסיבות העניין ניתן להצביע על קשר הדוק בין האישום שעניינו הדחת הקטין לשימוש בסמים לבין האישום שעניינו שיבוש מהליכי משפט, העוסק בסיועו של הנאשם לקטין להיחלץ מהפללתו בעבירות סמים ואף מהפללת הנאשם. לפיכך ובהתאם ל"מבחן הקשר ההדוק", שעניינו בכך ש"עבירות שיש ביניהן קשר הדוק ייחשבו לאירוע אחד" (ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014), ד' ברק-ארז, פסקה 5 (להלן - **עניין ג'אבר**)), יהיה זה נכון במקרה הנדון לקבוע מתחם עונש אחד (כן ראו: עניין ג'אבר, כבוד השופט ע' פוגלמן, פסקה 2; ע"פ 1261/15 מדינת ישראל נ' דלאל (3.9.2015), כבוד השופט נ' סולברג, פסקה 22 (להלן - **עניין דלאל**)). אף נראה כי לנוכח מיעוט העובדות באישום הראשון, קביעת מתחם ענישה נפרד לכל אחד משני האישומים, עשויה להיות מלאכותית (ראו לעניין זה: עניין **דלאל**, שם). לפיכך וכאמור, לעבירות בשני האישומים

הערכים החברתיים שנפגעו מהעבירות ומידת הפגיעה בערכים מוגנים אלו

24. עבירה של הדחת קטין לסמים (סעיף 21 בפקודת הסמים) - הערכים שעליהם נועדו עבירות הסמים להגן הם בריאות הציבור ושלטומו הפיזי והנפשי. כן נועדו עבירות אלו להגן מפני הנזק העקיף הנגרם מעבירות אלו ובכלל זה, הנזק הנגרם מעבירות רכוש, אלימות ועוד כיוצא באלו עבירות הנעברות לעתים תכופות לשם מימון סמים והשגתם. על חומרתן של עבירות הפצת סמים ועל הצורך בעקירתן מהשורש, עמד בית המשפט העליון פעמים רבות, תוך מתן ביטוי לנזק הרב הכרוך בהן (ראו בין השאר: ע"פ 972/11 מדינת ישראל נ' יונה (פורסם בנבו, 04.07.2012), כבוד השופט נ' הנדל, פסקה 4; ע"פ 4998/95 מדינת ישראל נ' אוקטביו, פ"ד נא(3) 769 (1997), כבוד השופט מ' חשין, בעמ' 787).

בעבירה של הדחת קטין לשימוש בסמים, עוצמת הפגיעה בערך המוגן חמורה יותר ומכאן גם הענישה המחמירה, הקובעת מאסר חובה לעבירה זו (סעיף 25 בפקודת הסמים). עם זאת, לא ניתן להתעלם הן מכך שהגם שבמקרה הנדון מדובר בסמים מסוכנים, מדובר בסמים מסוג מריחואנה, הנחשבים "פחות קשים", (ראו לעניין זה: ע"פ 4915/15 ותד נ' מדינת ישראל (2.11.2015), כבוד השופט נ' הנדל, פסקה 3; ע"פ 6065/06 מדינת ישראל נ' חטואל (4.9.2006), כבוד השופט ד' ברלינר). כמו כן יש לתת את הדעת לכך שכמויות הסמים שנתן הנאשם לקטין ומספר הפעמים שניתנו, אינם ידועים. אף לא מן הנמנע שכטענת הנאשם, דובר בקטין שצרך סמים ללא קשר לנאשם ולכן אף בכך יש כדי להפחית מחומרת נסיבותיה של העבירה.

25. עבירה של שיבוש מהלכי משפטי (סעיף 244 בחוק העונשין) - כפי שעמד על כך בית המשפט העליון לא אחת, תכליתה המרכזית של עבירת שיבוש הליכי משפט, היא "להגן על טוהר ההליך השיפוטי ועל תקינותם של הליכי משפטיים, ולהבטיח קיומה של מערכת תקינה של עשיית משפט צדק, הראויה לאמון הציבור" (ע"פ 8721/04 אוחנה נ' מדינת ישראל (17.6.2007), כבוד השופטת א' פרוקצ'יה, פסקה 21. כן ראו: רע"פ 7153/99 אלגד נ' מדינת ישראל, נה(5) 729 (2001), כבוד השופטת ד' ביניש, עמ' 738).

נראה כי במעשיו של הנאשם, שהדריך את הקטין כיצד לנהוג בחקירת המשטרה כדי להיחלץ ממנה, אמנם הייתה פגיעה בחקירה ובטוהר ההליך המשפטי. עם זאת, בהתחשב במניע התמים לכאורה - כפי שהסביר זאת הנאשם לשירות המבחן - ובנסיבות הנקודתיות, דומה כי ניתן לומר שהגם שהייתה פגיעה בערך המוגן, עוצמתה לא הייתה במדרג גבוה.

בחינת מדיניות הענישה הנוהגת

26. בחינת מדיניות הענישה הנוהגת מעלה טווח ענישה רחב במקרים שבהם נאשם הורשע בעבירה של הדחת קטין לשימוש בסמים, בין בעודה לבדה ובין בצירוף עבירות נוספות כמו בעניינו. לשם בחינת מדיניות זו נבחנו פסקי הדין שאליהם הפנו באי-כוח הצדדים וכן גזרי הדין הרבים (כחמישה-עשר) שנסקרו במסגרת עניין קולטקב, אשר רובם, כמעט

כולם, ניתנו בבתי משפט השלום.

בחינה של כל אותם גזרי-דין מעלה, שבדרך כלל טווח הענישה הוא בין מספר חודשי מאסר בעבודות שירות לבין כשבעה חודשי מאסר בפועל, כפי שעמד על כך בית המשפט בעניין קולטקב. אך לצד אלו ניתן למצוא גם רמת ענישה פחותה יותר, כפי שמשקפת מהפסיקה שאליה הפנה בא-כוח הנאשם, שבה בתי המשפט נמנעו מהשתת עונשי מאסר בפועל או בעבודות שירות, והסתפקו במתן צו שירות לתועלת הציבור, לצד ענישה נלווית נוספת. כך כמובא לעיל, היה בעניין לדינסקי, שבו הושת על הנאשם עונש של 60 שעות שירות לתועלת הציבור, וכן בעניין לונשטיין, שאף שם ניתן צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 300 שעות.

27. אשר לעניין טריפונוב, שאליו הפנתה המאשימה, יש לתת את הדעת לכך שבאותו עניין נקבע עונשו של נאשם שנוסף על הרשעתו בעבירה של הדחת קטין לשימוש בסמים, הורשע גם במספר עבירות של סחר בסמים ובעבירה של החזקת סמים לצריכה עצמית. אף לא מן הנמנע שבעת שקילת עונשו, שהועמד על שמונה חודשי מאסר בפועל, נשקלה גם העובדה שבעת מתן גזר הדין כבר היה עצור כחמישה חודשים (כך שלא מן הנמנע שנשקלה תקופת מעצרו והעובדה שלא מן הנמנע כי בפועל, שוחרר סמוך לאחר מתן גזר הדין).

28. מכל האמור ומהפסיקה שהוגשה עולה אפוא, כי בנסיבות דומות לעניינו של הנאשם, טווח הענישה הוא בין צו שירות לתועלת הציבור למספר מצומצם של חודשי מאסר בפועל.

שקילת הנסיבות הקשורות בעבירה

29. במסגרת שקילת הנסיבות הקשורות במעשה העבירות שעבר הנאשם, נשקלו בין השאר, גם שיקולים אלו: ראשית, לא ידוע מספר המקרים שבהם נעברה העבירה של הדחת קטין לשימוש בסמים ואף כמויות הסמים אינן ידועות. לפיכך יש להניח לטובת הנאשם, שדובר במספר מצומצם של מקרים בכמויות סמים קטנות; שנית, מבלי להקל בעבירה של שיבוש מהלכי משפט, אכן דובר באירוע נקודתי שממנו עולה כי הנאשם ביקש לסייע לקטין, אך בכך גם ביקש להגן על עצמו לבל יופלל; שלישית, לא מן הנמנע כי המניע לעבירת הדחת הקטין לשימוש בסמים הוא - כפי שטען הנאשם בפני קצינת המבחן - רצונו לסייע לקטין לצרוך חשיש במקום סמים קשים יותר, שצרף. כך גם נשקלה טענת הנאשם, שלא נסתרה, כי דובר בקטין שהשתמש בסמים ללא קשר לנאשם; רביעית, הנזק שחזקה כי נגרם לקטין, מכך שהנאשם סיפק לו סמים.

קביעת מתחם העונש ההולם - סיכום

30. בהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מהעבירות ובמידת הפגיעה בהם, אשר בעניינו וכאמור לעיל, אינה במדרג גבוה, וכן תוך התחשבות במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות שבהן נעברו העבירות, שאף עליהן עמדנו, מתחם העונש ההולם, אשר נקבע בהתאם לעיקרון ההלימה (יחס הולם בין חומרת העבירה ומידת האשם לבין מידת העונש), תואם את טווח הענישה שעליו עמדנו או למצער, דומה לו. בהתאם לכך, מתחם העונש ההולם נע בין שירות לתועלת

הציבור לבין מספר מצומצם של חודשי מאסר בפועל.

(2) גזירת העונש המתאים לנאשם ושקילת נסיבות שאינן קשורות במעשה העבירה

31. בשלב גזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בעבירות שעבר הנאשם. בעניינו של הנאשם הנדון נשקלו השיקולים הבאים:

ראשית, לנאשם אין הרשעות קודמות. מתסקירי שירות המבחן אף עולה, כי הנאשם מנהל אורח חיים נורמטיבי, לאחרונה התחתן וזה תקופה ארוכה הוא עובד במקום עבודה מסודר. עוד עולה כי במשך התקופה שבה היה הנאשם במעקב של שירות המבחן, שנמשכה כשנה, הוא לא צרך סמים, שכפי שאף עלה מהבדיקות שנערכו לו. גם אם הייתה "תקלה" בראשית הדרך, כמתואר בתסקיר הראשון, הרי שעל-פי התסקירים המאוחרים, אותה "תקלה" לא חזרה על עצמה. מהתסקירים האחרונים עולה כי הנאשם הפסיק את השימוש בסמים ואף בחר להשתלב בתכנית טיפולית במסגרת שירות המבחן. הנאשם מתמיד בהשתתפותו בתכנית זו ומשתף פעולה באופן מלא עם שירות המבחן, לרבות בכל הנוגע לבדיקות המעקב.

שנית, כפי שעמד על כך בא-כוחו של הנאשם בהרחבה, יש לתת את הדעת לכך שהעבירות נעברו במחצית השנייה של שנת 2015, עת היה הנאשם כבן 20. כתב האישום הוגש רק בחלוף כשנתיים, ביום 13.12.2017. הגם שהדיון הראשון נקבע למועד סמוך, בסופו של דבר חלף זמן עד הדיון הראשון שבו נכחו הנאשם ובא כוחו ובדיון זה (מיום 25.10.2018), הנאשם הודה מיוזמתו. מאז במשך כשנה היה הנאשם במעקב של שירות המבחן. כך נמצא כי ההליך הנדון מסתיים כארבע שנים לאחר הגשת כתב האישום ולאחר שהנאשם שינה לחלוטין מאורחות חייו כפי שהיו בעת שהעבירות נעברו. כמתואר לעיל, היום הנאשם כבן 24, נשוי כשמונה חודשים וזה כשנה הוא עובד במקום עבודה מסודר.

שלישית, בהתאם להמלצת שירות המבחן, שפורטה בהרחבה לעיל, ההליך המשפטי משמש גורם מרתיע ממשי מספק. לנוכח המשאבים שהנאשם מפנה כיום לשם התמדה בעבודתו ולבניית התא המשפחתי שהקים זה מקרוב, אף יש לשקול את העובדה שעונש מאסר בפועל עלול להשפיע לרעה על עתידו של הנאשם, על סיכוייו לדבוק במעגל חיים נורמטיבי ואף עלול לפגוע בתא המשפחתי שזה עתה הקים. בהקשר לכך שההליך המשפטי משמש גורם מרתיע ממשי לנאשם, נשקלה גם עובדת העמדתו לדין בבית המשפט המחוזי, בעוד שעל-פי הפסיקה שהוצגה, דומה כי בנסיבות דומות כתבי האישום בדרך כלל מוגשים לבית משפט השלום. כך במיוחד בנסיבות המקרה הנדון, היקף העבירות וחלקו של הקטין אינם ברורים.

רביעית, לזכות הנאשם יש לזקוף את העובדה שהכיר באחריותו וכבר בהזדמנות הראשונה הודה בעבירות שבהן הואשם (כמפורט לעיל). בכך חסך הנאשם זמן שיפוטי יקר וכן חסך את הצורך בשמיעת עדות הקטין. אף יש לתת משקל לכך שהודאת הנאשם הייתה מיוזמתו ואף לא במסגרת הסדר טיעון וכנגד הקלה מסוימת.

חמישית, הנאשם הביע צער וחרטה כנה על העבירות שעבר ועל פגיעתו בקטין. דבריו אלו נאמרו לפני שירות המבחן ולפניו. בין השאר אמר, שהיום הוא מבין את חומרת מעשיו, הפיק לקחים, והוא משוכנע שלא יחזור על הדברים. דבריו אלו נשמעו כנים ואף נתמכו בדברי אשתו (כל זאת כמובא לעיל).

32. איזון כל השיקולים האמורים, לרבות עמדת המאשימה, שעל-פיה יש מקום להעמיד את עונשו של הנאשם ברף הנמוך של מתחם העונש ההולם, וכלל טענותיו של בא-כוח הנאשם, כפי שפורטו, מובילים לכך שעל עונשו של הנאשם להיות ברף הנמוך של מתחם העונש. בהתאם לכך, מכל הטעמים שעליהם עמד שירות המבחן, נמצאה הצדקה לקבלת המלצתו ולמתן עונש חינוכי המועיל לחברה. לפיכך יש להסתפק בצו שירות לתועלת הציבור. בנסיבות העניין גם בהיבט של האינטרס הציבורי ישנה עדיפות לכך שהנאשם יעשה שירות לתועלת הציבור בהיקף משמעותי ובכך יתרום את חלקו לחברה, לצד המשך עבודתו לפרנסתו, מבלי שיאבד את מקום עבודתו ובכך יהיה לנטל על הציבור.

אף נראה כי בכל מקרה, בנסיבות העניין היה מקום לחריגה לקולה ממתחם העונש וזאת בשל תהליך השיקום הממשי שהנאשם עבר במהלך השנה האחרונה, שכלל גם את נישואיו ואת התמדתו במקום עבודה מסודר. לפיכך מטעמים אלו ובהתחשב בכך שהעבירות שעבר הנאשם אינן ברף חומרה גבוה - עובדה שעליה אף המאשימה הסכימה - ישנה הצדקה לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם (בהתאם להוראת סעיף 40ד בחוק העונשין).

בנוסף לכך, יש מקום להמשך מעקב אחר התקדמות הנאשם ואף מן הראוי שימשיך להשתתף בתכנית הטיפולית שבה החל במסגרת שירות המבחן, ולכן יינתן צו מבחן בהתאם להמלצת שירות המבחן.

כמו כן, כדי שענישת הנאשם תכלול גם ענישה מרתיעה, ישנה הצדקה לאמץ את המלצת שירות המבחן לעניין חיוב הנאשם לחתום על התחייבות להימנע מלשוב ולעבור את העבירות שעבר.

33. לבסוף, הוראת סעיף 25 בפקודת הסמים אכן קובעת, כי במקרה של הרשעה לפי סעיף 21 (הדחת קטין לסמים), יש להשית עונש מאסר חובה. עם זאת, כפי שטען בצדק בא-כוח הנאשם, על-פי הוראת סעיף 35א(א) בחוק העונשין, ניתן להטיל על נאשם עונש קל מעונש החובה "אם העבירה נעברה בנסיבות מקלות מיוחדות שיפורשו בגזר הדין". בענייננו, כפי שכבר נאמר, כתב האישום שבעובדותיו הודה הנאשם, אינו מפרט את הנסיבות שבהן נעברה העבירה. בכלל זה, לא נאמר מה מספר המקרים שבהם נעברה העבירה. לפיכך ובהתחשב גם סוג הסמים (מריחואנה), נראה כי ניתן לראות בנסיבות הנדונות משום נסיבות מקלות מיוחדות המצדיקות שלא להשית את עונש החובה שנקבע לעבירה.

(3) דין בשאלת ההרשעה

34. כידוע, אם הנאשם הוא בגיר, או שאין מדובר במי שחלות עליו הוראות חוק הנוער, כי אז הכלל לגביו הוא שאם נמצא שעבר עבירה, הוא יורשע ודינו ייגזר. כך, אלא אם כן נמצא כי מדובר באחד מאותם מקרים חריגים ונדירים שבהם "...אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה..." (ר"ע 432/85 רומנו נ' מדינת ישראל

(21.8.1985), כבוד הנשיא מ' שמגר). אך זאת בתנאי שהתקיימו שני התנאים שנקבעו בעניין כתב (כבוד השופט ד' דורנר, פסקה 7): האחד, ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם. והשני, בנסיבותיו המיוחדות של המקרה המסוים שנדון, סוג העבירה מאפשר לוותר על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה.

35. בחינת נסיבות המקרה הנדון, תוך מתן משקל להמלצותיו של שירות המבחן, מעלה כי בענייננו התקיימו התנאים המצדיקים הימנעות מהרשעה, גם אם בדוחק. שכן, הרשעת הנאשם עשויה לחבל בשיקומו הבא לידי ביטוי בנישואיו, בהשתלבותו במקום עבודה מסודר ובהתמדתו בתכנית הטיפולית במסגרת שירות המבחן. כך גם הימנעותו משימוש בסמים, נסיבות העבירה, שכאמור, הן במדרג חמורה נמוך, מצדיקים ויתור על הרשעה מבלי לפגוע בשיקולי הענישה.

לשיקולים האמורים מצטרפות גם העובדות והנסיבות המשמעותיות הבאות, אשר נשקלו ואשר מצדיקות הימנעות מהרשעת הנאשם: ראשית, חלוף הזמן מאז נעברו העבירות עד הגשת כתב האישום ועד עכשיו; שנית, גילו הצעיר של הנאשם בעת שעבר את העבירה; שלישית, הכרת הנאשם באחריות למעשיו והחרטה הכנה שהביע; רביעית, לנאשם אין הרשעות קודמות; חמישית, המלצת שירות המבחן להימנע מהרשעת הנאשם וזאת לאחר מעקב אחר התקדמותו במשך כשנה. כאמור בתסקיר הרביעי והאחרון, ההמלצה לבטל את הרשעת הנאשם נבעה מגילו הצעיר, מהימנעותו משימוש בסמים, וכן משילובו בתהליך טיפולי ייעודי לצעירים עוברי חוק בשירות המבחן, שבו התמיד ושיתף פעולה באופן מלא; שישית, נשקלה גם עובדת העמדת הנאשם לדין בבית המשפט המחוזי. בנסיבות אלו, עולה חשש שהרשעתו עלולה ליצור מצג כי העבירות שעבר חמורות בהרבה מאלו שנעברו בפועל, כך שהרשעתו עשויה לפגוע בו באופן שאינו עומד ביחס סביר לנסיבות העבירות שעבר בפועל, בעוד שלא הייתה מחלוקת כי נסיבותיהן במדרג חמורה נמוך.

36. בנוסף לשיקולים האמורים, נשקלה גם העובדה, שאף אם הימנעות מהרשעה נעשית רק במקרים חריגים, נמצאו לא מעט מקרים שבהם בתי המשפט נמנעו מהרשעת נאשמים (או ביטלו את הרשעתם), שעברו עבירות סמים בדרגות חמורה שונות, אך לגבי סמים שאינם נחשבים "סמים קשים" (לרוב, חשיש וכדומה). בכל אותם מקרים, דובר בנאשמים, כמו הנאשם בענייננו, שהודו בעבירות, אין לחובתם הרשעות קודמות, ונמצא כי לנוכח הליכי השיקום שעברו ישנה הצדקה להימנע מהרשעתם, תוך השתת שירות לתועלת הציבור לצד מבחן או ענישה נוספת.

ראו לעניין זה, בין השאר וכדוגמה מייצגת בלבד, את פסקי הדין הבאים:

עפ"ג (מחוזי חיפה) 28110-10-15 מדינת ישראל נ' דוד (17.12.2015), כבוד השופט ב' טאובר, אליה הצטרפו כבוד השופטים ר' שפירא ות' נאות פרי (ערעור המדינה נדחה); ת"פ (שלום ק"ג) 53716-03-15 מדינת ישראל נ' זגורי (5.4.2016), כבוד השופט נ' שמואלי-מאייר; ת"פ (שלום אשקלון) 43935-05-15 מדינת ישראל נ' אלמוג (10.12.2015), כבוד השופט א' דהאן (דובר בין השאר, בעבירות סחר בסמים); ת"פ (שלום ת"א) 23797-03-14 מדינת ישראל נ' אביב (1.12.2015), כבוד השופט מ' בן-ארי; ת"פ (שלום טבריה), 13365-08-13 מדינת ישראל נ' טל (8.7.2014) כבוד השופט ד' פורת; ת"פ (שלום פ"ת) 9748-10-13 מדינת ישראל נ' קחלון (26.1.2016), כבוד השופט נ' מימון-שעשוע; ת"פ (שלום ת"א) 44597-02-13 מדינת ישראל נ' שאגן (9.8.2013), כבוד השופט ע' דרויאן (דובר בין השאר, בעבירות סחר בסמים); ת"פ (שלום ת"א) 9050-04-13 מדינת ישראל נ' פלוני (1.7.2015), כבוד

השופט ש' בקר (דובר בין השאר, בעבירות סחר בסמים); ת"פ (שלום פ"ת) 15735-12-10 מדינת ישראל נ' אסבייאן (18.10.2012), כבוד השופטת נ' מימון-שעשוע (בדובר בין השאר, בעבירות סחר במים); ת"פ (שלום פ"ת) 43029-02-10 מדינת ישראל נ' עראמי (5.6.2012), כבוד השופטת נ' מימון-שעשוע (בין השאר, גם מתן סמים לקטינים).

37. לפיכך ומאחר שלא נמצאו טעמים המצדיקים לחרוג מהמלצת שירות המבחן, המסקנה היא כי יש לאמץ את המלצתו במלואה, הן לגבי העונש שיושת על הנאשם הן לגבי ביטול הרשעתו.

ז. סיכום

38. לנוכח כל האמור ובהתאם להוראת סעיף 192א בחוק סדר הדין הפלילי, **הרשעת הנאשם מבוטלת**. חלף זאת נקבע, כי הנאשם עבר את העבירות שבהן הודה.

39. בהתאם לכל השיקולים שעליהם עמדנו, על הנאשם נגזרים העונשים הבאים:

א. 250 שעות שירות לתועלת הציבור, במתנ"ס נווה יעקב, שיכללו סיוע בעבודות שיפוצים, תחזוקה, שליחויות ועבודות במועדונית (כמפורט בתסקיר שירות המבחן מיום 22.9.2019).

שירות המבחן יגיש תכנית מפורטת תוך 15 יום, לאישור בית המשפט.

ב. צו מבחן למשך שנה מהיום.

מתן צו המבחן ניתן לאחר שהנאשם הביע את נכונותו למלא אחר הוראותיו ולאחר שמשמעות הצו הוסברה לו. כמו כן, הנאשם הוזהר שאם לא ימלא אחר הצו מכל בחינה שהיא, או יעבור עבירה נוספת, יהיה צפוי לעונש או להרשעה ועונה שעל העבירה המקורית שבגללה ניתן הצו.

ג. חתימת הנאשם על התחייבות בסך 10,000 ₪ להימנע מהעבירות שעבר (הדחת קטין לשימוש בסמים ושיבוש מהלכי משפט) במשך תקופה של שנה מהיום.

40. המזכירות תשלח את פסק הדין לשירות המבחן, אשר כאמור בפסקה 36 לעיל, יגיש תכנית של"ץ מפורטת לאישור בית המשפט וזאת עד יום 10.11.2019.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך ארבעים וחמישה יום.

ניתן היום, כ"ה בתשרי תש"ף, 24 באוקטובר 2019, במעמד הנאשם ובאי-כוח הצדדים.

**תמר בר-אשר,
שופטת**